

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 21/2018-41

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. mája 2018 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika, sudkyne Jany Baricovej a sudcu Mojmíra Mamojku o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Ribárom, advokátska kancelária, Námestie sv. Michala 11, Hlohovec, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 63/2017 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s požiadavkou neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu

postupom Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 63/2017 porušené boli.

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s porušením zásady kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 porušené boli.

3. Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

4. Okresný súd Galanta je povinný vyplatiť [REDAKOVANÉ] finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Galanta a Krajský súd v Trnave sú povinné spoločne a nerozdielne uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 312,34 (slovom trisdvanásť eur a tridsaťštyri centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Igora Ribára, advokátska kancelária, Námestie sv. Michala 11, Hlohovec, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Vo zvyšnej časti sťažnosti [REDAKOVANÉ] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 21/2018-14 z 23. januára 2018 prijal na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou

namietal porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 63/2017 v súvislosti s požiadavkou neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 v súvislosti s porušením zásady kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní. Vo zvyšnej časti sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 63/2017 väzobne trestne stíhaný pre zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

3. Podaním doručeným okresnému súdu 10. augusta 2017 sa sťažovateľ domáhal prepustenia z väzby na slobodu.

4. Okresný súd uznesením sp. zn. 1 T 63/2017 z 27. septembra 2017 v jeho prvom výroku podľa § 79 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) žiadosť sťažovateľa zamietol, avšak vo výroku II podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľa prepustil na slobodu za súčasného nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zároveň mu okresný súd uložil povinnosť „oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu“ (§ 80 ods. 2 Trestného poriadku) a povinnosť „pravidelne sa dostavovať a podrobovať sa probačnému dohľadu“ [§ 82 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku].

5. Proti uzneseniu okresného súdu z 27. septembra 2017 podala Krajská prokuratúra v Trnave (ďalej len „krajská prokuratúra“) sťažnosť, na základe ktorej krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zrušil napadnuté prvostupňové rozhodnutie a podľa § 73 ods. 3 Trestného poriadku žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku jeho väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil.

6. Podľa názoru sťažovateľa boli porušené jeho základné práva zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru, a to *«uznesením Krajského súdu... v konaní vedenom 3 Tos/144/2017 zo dňa 06. 11. 2017 [správne má byť „zo dňa 19. 10. 2017“, pozn.]... v dôsledku nerešpektovania zásady kontradiktórnosti konania a princípu rovnosti zbraní (spôsobom primeraným pre konanie týkajúce sa preskúmania zákonnosti pozbavenia osobnej slobody väzbou)»*, a postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 63/2017 *„v dôsledku nerozhodnutia o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu urýchlene a včas“*.

7. Porušenie zásady kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní napadnutým rozhodnutím krajského súdu sťažovateľ vidí v tom, že o sťažnosti krajskej prokuratúry proti uzneseniu okresného súdu z 27. septembra 2017 súd druhého stupňa rozhodol bez toho, aby písomné odôvodnenie tejto sťažnosti bolo sťažovateľovi a jeho obhajcovi doručené, a teda bez toho, aby sa s ním mohli oboznámiť a vyjadriť sa k nemu (vyvrátiť alebo spochybníť v ňom uvedené argumenty).

8. Sťažovateľ ďalej namieta, že od doručenia jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu okresnému súdu 10. augusta 2017 do rozhodnutia okresného súdu o tejto žiadosti 27. septembra 2017 uplynulo *„celkom 48 dní“*. Celková doba rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby takmer presiahla dobu 80 dní, čo podľa jeho názoru nemožno považovať za urýchlené rozhodovanie tak, ako ho má na mysli ustanovenie čl. 5 ods. 4 dohovoru.

9. Sťažovateľ dodáva, že „Zo skutkového hľadiska považujeme za preukázané, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby bola okresnému súdu doručená 10. 08. 2017. Akceptuje záver, že senát nedisponoval podaním sťažovateľa z dôvodu administratívneho pochybenia pracovníkov súdu, to však nezbavuje súd povinnosti konať o predmetnej žiadosti. Sťažovateľ vykonal svoje elektronické podanie plne v súlade so zákonom 305/2013 Z. z. pričom potvrdenie o doručení predmetného podania predložil aj Okresnému súdu. O žiadosti sťažovateľa sa začalo konať až po doručení kópie elektronickej žiadosti písomnou formou, teda súd pôvodné elektronické podanie ani nedohľadával. V záujme úplnosti dodávame, že senát okresného súdu v Galante sa o doručení žiadosti dozvedel dňa 06. 09. 2017 na pojednávaní.“.

10. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd (v rozsahu časti sťažnosti prijatej na ďalšie konanie) nálezom vyslovil porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením krajského súdu sp. z. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 a postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 63/2017. Zároveň sa sťažovateľ domáhal zrušenia uznesenia krajského súdu sp. zn. Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 a svojho prepustenia z väzby na slobodu, „eventuálne“ vrátenia veci na ďalšie konanie. Taktiež požadoval priznať mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 3000 €, ako aj úhradu trov jeho právneho zastúpenia advokátom v konaní pred ústavným súdom v sume 312,34 €.

11. Ústavný súd výzvou z 31. januára 2018 požiadal okresný súd a krajský súd, aby sa k vecnej stránke prijatej sťažnosti vyjadrili.

12. Okresný súd na výzvu ústavného súdu reagoval oznámením, že trestný spis vedený pod sp. zn. 1 T 63/2017 sa v tom čase nachádza na krajskom súde a po jeho vrátení bude výzve ústavného súdu „vyhovené“. Došlo k tomu prípisom sp. zn. Spr 143/2018 z 15. marca 2018, v ktorom podpredsedníčka okresného súdu v podstate uviedla prehľad vo veci (v relevantnom čase) vykonaných procesných úkonov a vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania v tejto veci.

13. Krajský súd sa k prijatej sťažnosti vyjadril prípisom sp. zn. Spr 110/2018 z 12. februára 2018, v ktorom okrem iného uviedol:

„Prokurátor Krajskej prokuratúry v Trnave podal sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu dňa 9. 10. 2017 teda v čase, kedy sa spis nachádzal na okresnom súde. Krajský súd predpokladal, že okresný súd postupoval v zmysle ustanovenia § 314 Tr. por. (per analogiam k sťažnosti proti uzneseniu) a v zmysle § 191 ods. 2 zákona č. 543/2005 o Spravovacom a kancelárskom poriadku a sťažnosť krajského prokurátora doručil procesným stranám...“

V súvislosti s porušením zásady kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní si tunajší súd uvedomuje, že sťažnosť prokurátora krajskej prokuratúry nebola doručená procesným stranám je však toho názoru, že túto mal doručovať okresný súd, nakoľko doručená bola okresnému súdu predtým, ako bol spis predložený odvolaciemu súdu.

Navrhujem preto ústavnému súdu sťažnosť proti krajskému súdu odmietnuť.“

14. Zároveň predseda krajského súdu súhlasil s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

15. Vyjadrenia krajského súdu a okresného súdu ústavný súd zaslal sťažovateľovi (jeho právnomu zástupcovi) na zaujatie stanoviska a zároveň ho požiadal o vyjadrenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti s poučením, že ústavný súd bude tento súhlas považovať za daný, ak sa v určenej lehote k tejto otázke nevyjadrí. Sťažovateľ (jeho právny zástupca) na túto výzvu nereagoval, a teda určenej lehote k vyjadreniam všeobecných súdov stanovisko nezaujal.

16. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s obsahom sťažnosti a jej príloh, ako aj vyjadreniami k jej opodstatnenosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

17. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

18. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

19. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

20. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 63/2017

21. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu; právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná; právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (III. ÚS 7/00, I. ÚS 100/04).

22. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „*speedily*“ a francúzsky výraz „*a bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezicheri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj účelom čl. 5 dohovoru, to znamená ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia (rozsudok vo veci Koendjbiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27).

23. Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle § 17 ods. 2 a 5 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).

24. Predmetom tejto časti sťažnosti smerujúcej proti postupu okresného súdu je posúdiť ústavnosť sťažovateľom tvrdeného zásahu do obsahu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ktoré sťažovateľ považuje za neprimerane dlhé.

25. Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, ako aj z tvrdení účastníkov konania je možné zo skutkového hľadiska ustáliť tieto rozhodujúce skutočnosti:

Sťažovateľ elektronickým podaním doručeným okresnému súdu 10. augusta 2017 požiadal o prepustenie jeho osoby z väzby na slobodu. Urobil tak elektronicky prostredníctvom ústredného portálu verejnej správy, t. j. prístupového miesta určeného pre centrálnu elektronickú úradnú komunikáciu s orgánmi verejnej moci. Podľa tvrdenia okresného súdu uvedeného vo vyjadrení k prijatej sťažnosti sp. zn. Srp 143/2018 z 15. marca 2018 k doručeniu elektronického podania (žiadosti) došlo 11. augusta 2017, avšak tento nepatrný rozpor nebolo z hľadiska poskytovanej ústavnoprávnej ochrany základným právam sťažovateľa nevyhnutné odstraňovať.

Na hlavnom pojednávaní 6. septembra 2017 okresný súd sťažovateľovi oznámil, že predmetnou žiadosťou nedisponuje, preto bol vyzvaný na jej doručenie v listinnej podobe. Následne bola žiadosť okresnému súdu doručená poštou 13. septembra 2017. Rozhodnuté o nej bolo na hlavnom pojednávaní 27. septembra 2017. K doručovaniu rozhodnutia okresný súd pristúpil 28. septembra 2017 a sťažovateľovi bolo doručené 2. októbra 2017, jeho obhajcovi a krajskej prokuratúre 4. októbra 2017.

Písomné odôvodnenie sťažnosti krajskej prokuratúry proti prvostupňovému rozhodnutiu podanej na hlavnom pojednávaní konanom 27. septembra 2017 bolo okresnému súdu doručené 9. októbra 2017.

O opravnom prostriedku krajskej prokuratúry krajský súd rozhodol 19. októbra 2017 po tom, ako mu bol trestný spis predložený okresným súdom 12. októbra 2017. Druhostupňové rozhodnutie, ktoré doručoval krajský súd, sťažovateľ a jeho obhajca prevzali 6. novembra 2017.

26. Na základe uvedeného možno zo skutkového hľadiska konštatovať, že od doručenia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu okresnému súdu 10. augusta 2017 do vydania prvostupňového rozhodnutia 27. septembra 2017 uplynulo celkom 48 dní. K predloženiu trestného spisu na rozhodnutie o sťažnosti krajskej prokuratúry krajskému súdu došlo až 12. októbra 2017, t. j. o ďalších 15 dní. Celková doba rozhodovania o osobnej slobode sťažovateľa tak na okresnom súde predstavovala dobu 63 dní, čo už neakceptovateľne zasiahlo do sťažovateľom označeného základného práva na osobnú slobodu zaručeného čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti trvania väzby zaručeného čl. 5 ods. 4 dohovoru.

27. Z uvedeného prehľadu vyplýva, že pomerne dlhú dobu (27 dní) okresný súd vo veci žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu nekonal kvôli skutočnosti, že táto v trestnom spise absentovala v listinnej podobe, keďže ju sťažovateľ podal elektronicky. Túto okolnosť však nemožno hodnotiť ako takú, ktorá by ospravedlnila neúmerne dlhú nečinnosť okresného súdu o žiadosti sťažovateľa. Sťažovateľom zvolenú formu podania procesnoprávny predpis, ktorým sa konanie riadilo, t. j. Trestný poriadok (§ 62 ods. 1) pripúšťa, a teda okresný súd ju bol povinný akceptovať a zabezpečiť, aby takéto podanie bolo včas a riadne vybavené. V konečnom dôsledku okresný súd vo svojom vyjadrení k podanej sťažnosti tento záver nijako nepopiera.

28. Ďalšie obdobie, ktoré ústavný súd považuje z časového hľadiska za neúmerne v rámci dispozície vecou okresným súdom, bolo obdobie od 6. septembra 2017, keď sa okresný súd dozvedel, že sťažovateľ už 10. augusta 2017 podal žiadosť o jeho prepustenie z väzby na slobodu, do 27. septembra 2017 (t. j. 21 dní), keď sa konalo hlavné pojednávanie, na ktorom okresný súd o tejto žiadosti rozhodol. Okresný súd v súvislosti s týmto obdobím na svoju obranu vo vyjadrení neuviedol žiadnu skutočnosť, a už vôbec nie takú, ktorú by bolo možné prijať ako objektívnu prekážku nariadenia skoršieho konania hlavného pojednávania, zvlášť v situácii, keď si musel byť vedomý potreby rýchleho konania o osobnej slobode sťažovateľa.

29. Postup okresného súdu v namietanom konaní tak nespĺňal požiadavku neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v intenciách práv zaručených čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

30. Vzhľadom na uvedené zistenie ústavný súd vyslovil, že okresný súd postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 63/2017 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru, a to v súvislosti s požiadavkou neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu (bod 1 výroku tohto nálezu).

K namietanému porušeniu základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017

31. Podstatou sťažnosti v tejto časti je tvrdenie sťažovateľa, že nedoručením mu dôvodov sťažnosti krajskej prokuratúry proti rozhodnutiu okresného súdu o nahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti a princípu rovnosti zbraní.

32. Krajský súd napadnutým uznesením sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 T 63/2017 z 27. septembra 2017 a žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol. Rozhodol tak o pokračovaní jeho väzby.

33. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. sp. zn. II. ÚS 18/2013), v ktorej už uviedol, že súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky uvedené v odseku 1 nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade v čl. 5 ods. 4 dohovoru. Z doterajšej judikatúry vyplýva, že určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, i keď nemusia byť nutne rovnaké, ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru pri rozhodovaní vo veci samej. V každom prípade musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe. Vždy musí byť zaručená kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní (de Wilde c. Belgicko, Trzaska c. Poľsko a ďalšie).

34. Osobe vo väzbe teda musí byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam prokurátora o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Pre tento účel jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe (kontradiktórnosť konania). Procesný postup súdu musí zabezpečiť, aby bola

obvinenému, resp. obžalovanému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp rovnosti zbraní). Zabezpečenie kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu rovnosti zbraní predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (III. ÚS 198/05, II. ÚS 18/2013).

35. Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru prokuratúry alebo všeobecného súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhý účastník konania. Ten rozhodne o tom, aké stanovisko zaujme (I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013). Porušenie tohto práva treba považovať za porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktoré musí byť dodržiavané nielen v konaní vo veci samej, ale aj v rámci preskúmavania dôvodnosti väzby (II. ÚS 18/2013).

36. Pri skúmaní daného prípadu je potrebné z pohľadu ústavného súdu najprv konštatovať, že medzi účastníkmi konania je nesporné, že dôvody sťažnosti krajskej prokuratúry neboli sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi doručené, a preto sa sťažovateľ nemohol k týmto dôvodom vyjadriť.

37. Podľa názoru krajského súdu však za danú situáciu zodpovedá okresný súd, ktorého povinnosťou bolo písomné dôvody sťažnosti krajskej prokuratúry doručiť stranám trestného konania, keďže tieto boli doručené súdu prvého stupňa pred predložením trestného spisu druhostupňovému súdu.

38. Z prehľadu o priebehu konania vyplýva, že okresný súd uznesením sp. zn. 1 T 63/2017 z 27. septembra 2017 prepustil sťažovateľa z väzby na slobodu za súčasného nahradenia väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti tomuto rozhodnutiu krajská prokuratúra podala sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí senátu 19. októbra 2017. Sťažnosť krajskej prokuratúry bola podaná ihneď po vyhlásení

rozhodnutia súdom prvého stupňa a neskôr písomne odôvodnená a zaslaná okresnému súdu (doručená 9. októbra 2017).

39. Aj keď obrana krajského súdu o povinnosti okresného súdu doručiť písomné dôvody riadneho opravného prostriedku krajskej prokuratúry sťažovateľovi a jeho obhajcovi je racionálna a podložená príslušnou právnou úpravou, ústavný súd ju v súvislosti s ochranou základných práv sťažovateľa nemohol akceptovať. Ak totiž o pochybení okresného súdu v tejto otázke vedel, a z predĺženého trestného spisu to vedieť mal a mohol, bol povinný túto chybu napraviť a tým dať základným právam a slobodám sťažovateľa zadosť. Je zrejmé, že krajský súd vychádzajúc z konkrétnych okolností predmetnej veci mal relatívne dostatočný časový priestor na to, aby postupoval v konaní rešpektujúc predovšetkým judikatúru EŠLP. Pri rozhodovaní o sťažnosti krajskej prokuratúry proti rozhodnutiu o nahradení väzby sťažovateľa krajský súd tak vychádzal (len) z obsahu (dôvodov) sťažnosti krajskej prokuratúry bez možnosti sťažovateľa oboznámiť sa s jej obsahom a prípadne k nej zaujať i stanovisko na obhajobu svojich práv. Aj podľa príslušnej zákonnej úpravy (§ 72 ods. 2 ôsma veta Trestného poriadku) sa návrhy a žiadosti prokurátora majú bez meškania doručiť obvinenému, čo v súlade s judikatúrou ústavného súdu možno považovať za súčasť záruk vyplývajúcich z čl. 5 ods. 4 dohovoru (I. ÚS 67/03, I. ÚS 100/04, I. ÚS 2/05, III. ÚS 34/07).

40. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že pokiaľ krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 rozhodol o sťažnosti krajskej prokuratúry bez toho, aby písomné dôvody tejto sťažnosti doručil sťažovateľovi a jeho obhajcovi, porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením krajského súdu (bod 2 výroku nálezu).

III.

41. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli

porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

42. Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd zrušil napadnuté rozhodnutie krajského súdu a prepustil ho z väzby na slobodu, „*eventuálne*“ vrátil vec na ďalšie konanie. Na základe konštatovania porušenia ústavnosti v danej veci v dôsledku vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru ústavný súd uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na nové konanie (bod 3 výroku tohto nálezu).

43. Pokiaľ išlo o požiadavku sťažovateľa prepustiť ho z väzby na slobodu, ústavný súd sa vecnou dôvodnosťou ďalšieho trvania väzby sťažovateľa nemohol zaoberať a ani nezaoberal. Treba tiež konštatovať, že po zrušení uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 i naďalej existuje neprávoplatné uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 T 63/2017 z 27. septembra 2017 o prepustení sťažovateľa z väzby, ktoré však nie je vykonateľné bez rozhodnutia krajského súdu, preto nebolo možné vyhovieť sťažnosti v časti požadujúcej, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu prepustiť sťažovateľa z väzby na slobodu (bod 6 výroku nálezu).

44. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie (obdobne § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

45. Sťažovateľ požadoval priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €.

46. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje

nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vo vzťahu k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s požiadavkou neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu postupom okresného súdu je dôvodné priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

47. Vo veci sťažovateľa s prihliadnutím na všetky jej konkrétne okolnosti (najmä nečinnosť a celkovú dobu trvania rozhodovania okresného súdu) ústavný súd v súlade so zásadou spravodlivosti považoval za primerané, aby okresný súd zaplatil sťažovateľovi ako finančné zadosťučinenie za utrpenú nemateriálnu ujmu sumu 1 000 € (bod 4 výroku nálezu).

48. Vo vzťahu k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva zaručeného v čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 144/2017 z 19. októbra 2017 podľa presvedčenia ústavného súdu vyslovením porušenia označených práv, zrušením uznesenia krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie sa dostáva sťažovateľovi dostatočné zadosťučinenie za porušenie jeho práv, a preto v tejto časti neprichádza do úvahy finančná náhrada.

49. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

50. Ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia advokátom JUDr. Igorom Ribárom a ktorý ich vyčíslil na sumu 312,34 €.

51. Pri výpočte trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2017 je 147,33 € a hodnota režijného paušálu je 8,84 €.

52. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2017 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie písomného vyhotovenia sťažnosti ústavnému súdu) v sume 312,34 € vrátane režijného paušálu, ktorú ústavný súd sťažovateľovi priznal (bod 5 výroku tohto nálezu).

53. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia sú okresný súd a krajský súd povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

54. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. mája 2018